

Päivitetty kotoutumiskoulutuksen toteutusmallit 2017

Muutokset luku- ja kirjoitustaidon koulutuksessa 1.1.2018 alkaen

1.1.2018 toteutuvat muutokset luku- ja kirjoitustaidon koulutuksessa aiheuttavat muutoksia myös kotoutumiskoulutukseen. Henkilöt, jotka eivät ohjaudu aikuisten perusopetukseen tai vapaan sivistystyön uuteen maahanmuuttajakoulutukseen, saattavat tarvita **mahdollisuutta vahvistaa latinalaisen kirjaimiston osaamistaan osana kotoutumiskoulutusta.**

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten hankkimassa, työvoimakoulutuksena järjestettävässä kotoutumiskoulutuksessa kotoutuja voi tarvittaessa vahvistaa latinalaisten kirjainten osaamista, jos hänellä on sellaiset oppimisvalmiudet ja koulutustausta, että lyhyehkö opetuskokonaisuus riittää ja mikäli kotoutumiskoulutus on muutoin tavoitteiltaan hänelle tarkoituksenmukaisin koulutus. **Latinalaisen kirjaimiston vahvistaminen voi olla osa orientoivaa moduulia ja/tai sitä voidaan integroida osaksi 1. moduulin sisältöjä.**

Ohjauksen merkitys kasvaa

Hallituksen tavoitteet maahanmuuttajien koulutus- ja työllistymispolkujen nopeuttamiseksi edellyttävät jatkossa myös aiempaa suurempaa panostusta ohjaukseen. Ohjausta toteutetaan yhteistyössä eri tahojen, muun muassa TE-hallinnon kanssa. Jatkossa aikuisten maahanmuuttajien ohjauksen merkitys korostuu erityisesti seuraavissa ohjauksen muodoissa:

1) **Kotoutujalähtöinen ohjaus koulutukseen:**

Sopivan koulutuspolun valinta perustuu ensisijaisesti kotoutujan koulutustarpeisiin ja elämäntilanteeseen.

2) **Ohjaus koulutuksen aikana:**

Koulutuksen aikana tulee säännöllisesti arvioida kotoutujan opintojen henkilökohtaistamista ja koulutuspolun tarkoituksenmukaisuutta sekä tarvittaessa ohjata kotoutuja hänelle paremmin soveltuvaan koulutukseen tai muuhun palveluun.

3) **Jatko-ohjaus:**

Koulutuksen aikana luodaan kotoutujan ja kouluttajatahon yhteistyönä jatkosuunnitelma.

Toteutusmallien tarkoitus

Opetushallitus laati vuonna 2016 yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa uusia toteutusmalleja aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutukseen. Nämä koulutusmallit koskevat sekä työvoimakoulutuksena että omaehtoisena koulutuksena järjestettäviä aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksia, joissa noudatetaan Opetushallituksen kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita (Opetushallitus 1/011/2012). Toteutusmallit ovat vaihtoehtoisia edellä mainittujen opetussuunnitelman perusteiden liitteessä 3 esitetyn toteutusmallin kanssa.

Aiempaa monipuolisempien toteutusmallien lähtökohtana on ollut nopeuttaa työelämään ja jatko-opintoihin johtavaa polkua nivomalla moduuleita kohderyhmän mukaan esimerkiksi ammatillisiin opintoihin, yrittäjyyteen, vapaaehtoistyöhön, verkko-/etäopiskeluun tai muuhun omaehtoiseen opiskeluun lähiopetusjaksojen välillä. Lisäksi tavoitteena on muun muassa koulutuksen toteutustapojen

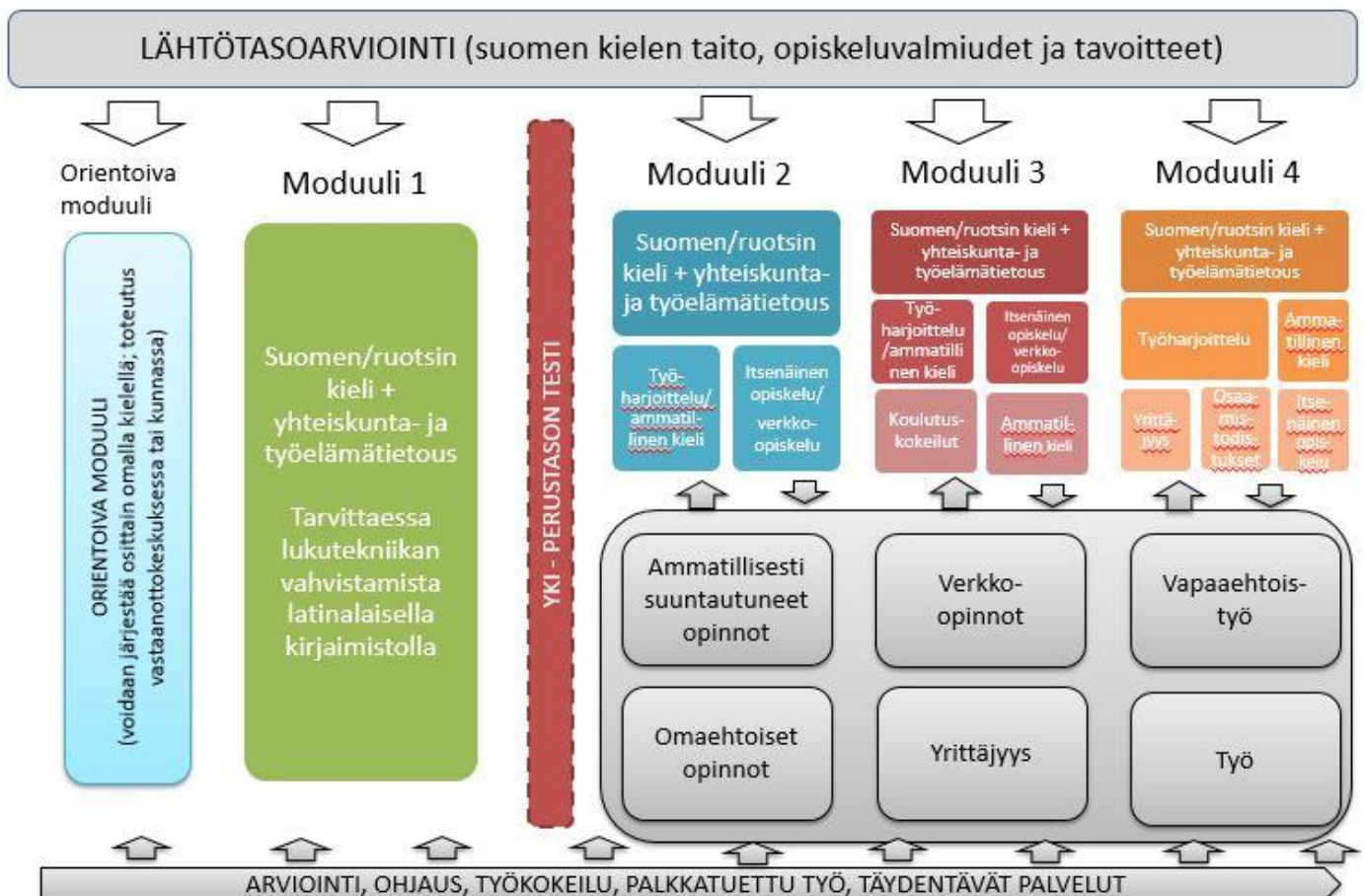
monipuolistaminen. Koulutuksen enimmäiskesto pysyy samana huomioiden edelleen kotoutujien henkilökohtaiset tarpeet. Myös kotoutumislaisissa määritelty kielitaitotavoite pysyy samana, koska kotoutumislakia ei ole muutettu.

Mukaan on otettu tiivis **orientoiva moduuli** niille kotoutujille, jotka ovat saaneet oleskeluluvan mutta joilla ei vielä ole kuntapaikkaa, sekä niille, jotka kuntaan siirtymisen jälkeen odottavat pääsyä koulutuspalveluihin. Koulutusmoduulien sisällä voi olla monipuolisesti muuta toimintaa, esimerkiksi työssäoppimista, työharjoittelua, tutustumisjaksoja ja kokeiluja. Myös koulutusmoduulien välillä voi olla muuta toimintaa, esimerkiksi työkokeiluja, palkkatuettua työtä ja kolmannen sektorin palveluja.

Osapäivämalli on otettu mukaan, koska koulutuksen toteutusta halutaan tehostaa. Hyvien käytännön kokemusten perusteella päivittäisen seitsemän tunnin lähiopetuksena toteutetun kielen ja yhteiskuntatietouden opiskelun suositeltavaksi vaihtoehdoksi halutaan nostaa mallit, joissa osa opiskelusta tapahtuu esim. työpaikalla tai etä-/itseopiskeluna kotona ja/tai verkossa ja koulutussisällöt ovat aiempaa monipuolisemmat. Erityisesti halutaan lisätä ammatillisesti suuntautuneiden sisältöjen nivomista koulutukseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Päivitetyt toteutusmallit

Päivitettyjen toteutusmallien muodostamisen kehikko on kuvattu alla olevassa kaaviossa. Orientoiva moduuli sekä moduuli 1 olisivat perussisällöltään yhteisiä lähes kaikille kotoutumiskoulutukseen osallistujille. Sen sijaan moduulien 2–4 sisältöjä voidaan varioida kohderyhmien ja kotoutujien henkilökohtaisten tarpeiden mukaan tuomalla toteutukseen tarjottimelta esimerkiksi ammatillisesti suuntautuneita opintoja, työelämäjaksoja, yrittäjäyso-pintoja, verkko-opintoja, vapaaehtoistyötä ja omaehtoisia opintoja. Latinalaisen kirjaimiston vaihdistaminen voi olla osa orientoivaa moduulia ja/tai sitä voidaan integroida osaksi 1. moduulin sisältöjä.

Tarkoitus on, että moduulien sisällä (erityisesti moduulissa 1) kotoutujat voidaan lähtötason arvioinnin mukaan edelleen jakaa peruspolun, hitaasti etenevän polun ja nopeasti etenevän polun opiskelijoihin (ks. kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet 2012, luku 2.4).

Kotoutumiskoulutuksen toteutuksen varioiminen useisiin rinnakkaisiin vaihtoehtoihin, sisällöltään erilaisiin toteutuksiin asettaa haasteen kaikille kotoutumiskoulutuksen toteutukseen osallistuville tahoille. Eri osapuolten tulee kehittää ja resursoida koulutukseen ohjaamista ja opintojen etenemisen arviointia sekä muiden palveluiden ja opintojen vuorottelua koulutuksen henkilökohtaistamista ja opintopolun räätälöintiä tukevinä elementteinä.

Orientoiva moduuli

Lyhytkestoinen orientoiva moduuli on tarkoitettu esimerkiksi niille vastaanottokeskuksissa oleville kotoutujille, jotka ovat saaneet oleskeluluvan mutta joilla ei vielä ole kuntapaikkaa. Lisäksi orientoiva moduuli on hyödyllinen niille, jotka kuntaan siirtymisen jälkeen joutuvat odottamaan pääsyä esimerkiksi muihin koulutuspalveluihin (kotoutumiskoulutukseen tai omaehtoiseen opiskeluun).

Orientoivassa moduulissa voi olla esimerkiksi seuraavia sisältöjä:

Orientoiva moduuli (2–5 viikkoa)

Orientoivan moduulin aikana voidaan kartoittaa tarkemmin kotoutujien osaamista ja ammattitaitoa sekä järjestää lyhytkestoista alkeiskielitaidon opetusta. Moduulin aikana voidaan myös tutustua alueen/paikkakunnan työelämään ja opetustarjontaan tutustumisjaksojen avulla. Orientoivan moduulin yhteiskuntaorientaatio annetaan mahdollisuuksien mukaan kotoutujan äidinkielellä. Lisäksi toteutuksessa voidaan joustavasti hyödyntää paikallista tarjontaa, esimerkiksi kirjasto- ja muiden kulttuuripalveluiden osalta. Orientoivan moduulin järjestämisessä ja suunnittelussa on tarkoituksenmukaista huomioida vastaanottokeskusvaiheen kartoitus-, opetus- ja muun toiminnan pohjalta kertyneet tiedot ja osaaminen.

Koulutuspalvelujen tuottajan näkökulma

Turvapaikanhakijatilanteesta ja muusta maahanmuutosta johtuen kotoutumiskoulutuksen haasteena voi olla sen volyymin riittävyys yhä suuremmalle koulutettavien määrälle. Niinpä koulutuspalveluiden tuottajien olisi hyvä pohtia, miten ne voivat tehdä yhteistyötä (sekä koulutusmuotojen että koulutusasteiden kesken) ja tehostaa toimintaansa niin, että yhä enemmän opiskelijoita voitaisiin ottaa koulutuspalveluiden piiriin. Seuraava kuva havainnollistaa, miten koulutuspalvelujen tuottaja voisi tarjota tehokkaasti koulutusta erilaisille kohderyhmille niille sopivaan aikaan siten, että koulutuspalvelujen tuottajan tilat ja henkilöstö ovat tehokkaassa käytössä. Koulutuspalveluiden rahoitusmuotoina tässä esimerkissä ovat sekä työvoimakoulutus, omaehtoinen koulutus että kuntien, työnantajien yms. rahoittama koulutus.

KOULUTUSPALVELUJEN TUOTTAJAN VIIKKO-OHJELMA

Vuoro	MA	TI	KE	TO	PE
Aamupäivä Lähiopetus 8-12 välillä	Lähiop.: sekaryhmä (työvoimakoul., omaeht., kuntienym. opiskelijat)	Lähiop.: sekaryhmä (työvoimakoul., omaeht., kuntienym. opiskelijat)	Lähiop.: sekaryhmä (työvoimakoul., omaeht., kuntienym. opiskelijat)	Lähiop.: sekaryhmä (työvoimakoul., omaeht., kuntienym. opiskelijat)	Lähiop.: sekaryhmä (työvoimakoul., omaeht., kuntienym. opiskelijat)
	Informaalioppiminen (kielikahvila, kieliharjoittelu ym.)	Verkkoavusteinen itsenäinen opiskelu	Osa-aikainen työ	Vapaaehtoistyö (avustavat tehtävät esim. vanhainkodissa, nuorisotalolla ym.)	Informaalioppiminen (kielikahvila, kieliharjoittelu ym.)

OHJAUS

Vuoro	MA	TI	KE	TO	PE
	Informaalioppiminen (kielikahvila, kieliharjoittelu ym.)	Verkkoavusteinen itsenäinen opiskelu	Osa-aikainen työ	Vapaaehtoistyö (avustavat tehtävät esim. vanhainkodissa, nuorisotalolla yms)	Informaalioppiminen (kielikahvila, kieliharjoittelu yms)
Ilta Lähiopetus 12-16 välillä	Lähiop.: sekaryhmä (työvoimakoul., omaeht., kuntienym. opiskelijat)	Lähiop.: sekaryhmä (työvoimakoul., omaeht., kuntienym. opiskelijat)	Lähiop.: sekaryhmä (työvoimakoul., omaeht., kuntienym. opiskelijat)	Lähiop.: sekaryhmä (työvoimakoul., omaeht., kuntienym. opiskelijat)	Lähiop.: sekaryhmä (työvoimakoul., omaeht., kuntienym. opiskelijat)

OHJAUS

Vuoro	MA	TI	KE	TO	PE
	Työ	Työ	Työ	Työ	Työ
Ilta Lähiopetus 16-19 välillä	lähiopetus	Verkkoavusteinen itsenäinen opiskelu	lähiopetus	lähiopetus	Verkkoavusteinen itsenäinen opiskelu

Käytössä eri rahoitusmuotoja: työvoimakoulutus, omaehtoinen, kuntien rahoitus, työnantajat jne.